

יד מהרש"א
מסכת בבא בתרא
פרק המוכר את הבית
סא. – עב:

מפתח

דף סא.....	4
סוגיא דתאי המקדש חלק א' תד"ה והתא שש	4
סוגיא דתאי המקדש חלק ב' בא"ד והא דתנן	4
סוגיא דתאי המקדש חלק ג' בא"ד ובבית שני	5
דף סא:	5
תד"ה אלא דקרו	5
דף סב.....	5
סוגיא דראש תור חלק א' רשב"ם ד"ה היכא דאיכא	5
סוגיא דראש תור חלק ב' תד"ה מדהוה לי' למימר	6
תד"ה כמין גאם	7
דף סב:	8
רשב"ם ד"ה ה"ג וכי לא	8
רשב"ם ד"ה מבי מר	8
תד"ה איתמר להאי גיסא	9
דף סג.....	10
תד"ה אין פחות	10
תוספות ד"ה ואמאי	11
דף סג:	11
סוגיא דרב דימי חלק א' רשב"ם ד"ה האי מאן	11
דף סד.....	12
סוגיא דרב דימי חלק ב' תד"ה ואי סלקא דעתך	12
דף סד:	14
רשב"ם ד"ה אלא לאו	14
תד"ה לא מכר	18
דף סה:	19
תד"ה צינור	19
תד"ה הרי הוא כקרקע	19
דף סו.....	21
תוספות ד"ה ושאני פשוטי	21
תד"ה מכלל דשאיבה	21
דף סט:	21
רשב"ם ד"ה א"ל מוכר	21
דף ע.....	22
תד"ה ולימא לי'	22
דף ע:	25
תוספות ד"ה מאן דאמר נשבע	25
דף עא.....	25
סוגיא דשייר קרקע חלק א' תד"ה אמר רב הונא	25
סוגיא דשייר קרקע חלק ב' רשב"ם ד"ה דאם איתא	28
סוגיא דשייר קרקע חלק ג' תד"ה לימא לי'	28
סוגיא דשייר קרקע חלק ד' בא"ד ולעיל משמע	29
סוגיא דשייר קרקע חלק ה' תד"ה מדנפשייהו ובא"ד דהשתא	30
דף עב.....	33
סוגיא דשייר קרקע חלק ו' תד"ה מדמוכר ובא"ד אבל	33
דף עב:	35

רשב"ם ד"ה שהוא שדה35

דף סא.

סוגיא דתאי המקדש חלק א' תד"ה והתא שש

תוס' בד"ה והתא שש כו' ועוד נראה לר"י כו' והיתה כותל ההיכל מלמטה ו' ומחצה כו' עכ"ל וכותל התא למטה היה ה' ומחצה דהשתא ניחא טפי דלא נקט התחתונה כיון שלא היה כותל היכל וכותל התא אמות שלמות ניחא ליה למנקט תיכונה שהיו שש אמות שלימות וק"ל:

- 1) מסכת מדות in משנה
a) כותל היכל was 6 אמות wide, the תא was 6 אמות wide and the כותל תא was 5 אמות wide
- 2) ר"י שיטה – תוספות
a) the משנה deals with the תאים at the middle level in the following ציור – the wide boxes in the ציור represent one אמה and the narrow boxes represent $\frac{1}{2}$ אמה

- 1) מהרש"א
a) the משנה prefers to deal with תאים at the middle level because – as reflected in the ציור – the כותל היכל and the כותל התא at the middle level are שלימות without fractions only at the middle level

סוגיא דתאי המקדש חלק ב' בא"ד והא דתנן

בא"ד והא דתנן במסכת מדות כו' ורובד שש כו' שורה בולטת דרובד היינו שורה כדתנן כו' עכ"ל משום דלשון רובד משמע רצפה כהוא דתנן בפ' טרף בקלפי על הרובד הרביעי שבהיכל וא"כ משמע דלמטה על רצפת התחתונה היה רחב שש ובקרא דהיציע התחתונה חמש באמה רוחב משמע דלמטה היה חמש משו"ה הוצרכו לפרש דלשון רובד הוא שורה בולטת כהיא דמסכת תמיד רובד למעלה על התחתונה דהיינו במגרעת ודו"ק:

- 1) מדות in משנה
a) תא התחתונה רחבה ה' ורובד ו'
- 2) מהרש"א as explained by תוספות
a) קשיא
i) usually means רצפה or floor
ii) since תא תחתונה was 5 why would it have a floor of 6

b) תירוץ

- i) Here תא תחתונה means an extension – and it refers to the ceiling of תא תחתונה which was 5 and was part of the floor of תא תחתונה which was 6
- ii) תא תחתונה ה' באמה כו' ע"ש וק"ל: the floor of תא תחתונה extended over and beyond the 5 width of תא תחתונה

סוגיא דתאי המקדש חלק ג' בא"ד ובבית שני

בא"ד דבבית שני היתה יציע התחתונה שיש והיה חלוק מבית ראשון כו' עכ"ל והא דתני התם התחתונה רחבה חמש ורובד כו' ע"כ בבית ראשון איירי דמייתי ליה התם מקרא דהיציע התחתונה ה' באמה כו' ע"ש וק"ל:

דף סא:

תד"ה אלא דקרו

[דף סא עמוד ב] בד"ה אלא דקרו כו' לבירה נמי בית היינו כמו שקורין לבירה בירה קורין כו' עכ"ל מדבריהם נראה דלבית בלא בירה אין קורין בית אבל לבירה בלא בית קורין שפיר בירה אבל רשב"ם לא פירש כן שכתב דליכא דקרי לבית בית ולבירה בירה אלא כו' וקשה ליישב לדבריו לבירה נמי בית כו' ואפשר שהתוס' לא כתבו אלא על כל הספרים שלפניהם אבל בספרי רשב"ם לא היה כתוב לבירה נמי כו' אלא דלבירה קרו ליה בית כו' וק"ל:

דף סב.

סוגיא דראש תור חלק א' רשב"ם ד"ה היכא דאיכא

[דף סב עמוד א] בפרשב"ם בד"ה היכא דאיכא כו' ומצר יהודה מן המערב כו' ולוי לא הזכיר כו' ויהודה מצר מערב כנגד שניהן כו' עכ"ל נקט הכי לפי גירסת כל הספרים דהוה כתוב מדה"ל למכתב מצר שמעון כנגד יהודה ולא כתב כו' כמו שהוא בתוס' אבל לקמן כתב רשב"ם דאין נ"ל הך גירסא וכמ"ש גם התוס' וק"ל:

1) גמרא

- a) מצר אחד ארוך ומצר אחד קצר לא קנה אלא כנגד הקצר – "מילת' דרב"
- b) קונה כנגד ראש תור – רב כהנא ורב אסי

2) "ומודה רב" – גמרא of the המשך

- a) First mentioned by רשב"ם as הוגה by מהרש"א by הוגה

ומודה רב היכא דאיכא מצר ראובן ושמעון מחד גיסא [במזרח] ומצר לוי ויהודה מחד גיסא [במערב] – [וכתב לו בשטר מצר ראובן ושמעון במזרח ומצר יהודה במערב – ולוי לא הזכיר]

3) גרסא ב' – רשב"ם

ומודה רב היכא דאיכא מצר ראובן ושמעון מחד גיסא ומצר לוי ויהודה מחד גיסא – [וכתב לו בשטר מצר ראובן ושמעון במזרח ומצר לוי במערב – ויהודה לא הזכיר]

- 4) רשב"ם of המשך
- a) The second גרסא is preferable because the גמרא typically uses the name "לוי" before it uses the name "יהודה"
- 5) Further המשך of רשב"ם
- a) שאלה
- i) Why is it that רב says in דרב לא קנה אלא כנגד הקצר רב מילת' דרב
- b) תשובה
- במילת' דרב מיירי כגון ראובן ושמעון מצר מזרח ויהודה מצר מערב כנגד שניהן וכתב לו יהודה מצר מערב ושמעון מצר מזרח וכו'
- 6) מהרש"א
- a) רשב"ם in his תשובה uses the name "יהודה" instead of the name "לוי" even though he prefers the second גרסא that uses the name "לוי"

סוגיא דראש תור חלק ב' תד"ה מדהוה לי' למימר

תוס' בד"ה מדהוה ל' למכתב כו' אלא קאי אדיוקא דכי כו' אם מצר ראובן ושמעון מצד מזרח כו' ואצל לוי קרקע עולם כו' עכ"ל מצינו למימר הכא שפיר דמיצר ראובן לחוד מצד מזרח בכה"ג דפליגי לעיל ומודה רב דקנה כנגד הארוך כיון שלא מצא עוד מה למצור מצד מערב אלא דהך מלתא דקאי אדיוקא דמודה ביה רב דקנה נגד ראש תור ע"כ לא מצי איירי אלא בכה"ג דראובן ושמעון מצד מזרח ודו"ק:

- 1) מילת' דרב – הקדמה

קנה כנגד הקצר	כתב לו ראובן מצר מזרח ושמעון מצר מערב	ראובן ק' אמות במצר מזרח ושמעון ולוי כל אחד נ' אמות במצר מערב	מילת' דרב
---------------	---------------------------------------	--	-----------

- 2) רבינו תם of שיטה – תוספות

- a) "דיוק מן מילת' דרב" – From דרב that מילת' דרב לא קנה אלא כנגד הקצר there is the דיוק that would take הארוך and not כנגד הקצר if the קרקע במערב is owned half by לוי and the rest is קרקע עולם and the שטר lists ראובן מצר and שמעון מצר in מזרח and only מערב in מערב because there is no other מצר in מערב

קנה כנגד הקצר	כתב לו ראובן מצר מזרח ושמעון מצר מערב	ראובן ק' אמות במצר מזרח ושמעון ולוי כל אחד נ' אמות במצר מערב	מילת' דרב
קנה כנגד הארוך	כתב לו ראובן ושמעון מצר מזרח ולוי מצר מערב	ראובן ושמעון כל אחד נ' אמות במצר מזרח ולוי נ' אמות במערב ונ' אמות במערב קרקע עולם	דיוק מן מילת' דרב

- b) "דיוק מן מילת' דרב" doesn't apply and the לוקח takes תור כנגד ראש תור and not כנגד הארוך – namely where in מערב there is no קרקע עולם and instead there are לוי מצר and יהודה and the שטר doesn't mention יהודה

מילת' דרב	ראובן ק' אמות במצר מזרח ושמעון ולוי כל אחד נ' אמות במצר מערב	כתב לו ראובן מצר מזרח ושמעון מצר מערב	קנה כנגד הקצר
דיוק מן מילת' דרב	ראובן ושמעון כל אחד נ' אמות במצר מזרח ולוי נ' אמות במערב ונ' אמות במערב קרקע עולם	כתב לו ראובן ושמעון מצר מזרח ולוי מצר מערב	קנה כנגד הארוך
ומודה רב דליתא לדיוק	ראובן ושמעון כל אחד נ' אמות במצר מזרח ולוי ויהודה כל אחד נ' אמות במערב	כתב לו ראובן ושמעון מצר מזרח ולוי מצר מערב	קנה כנגד ראש תור

3) מהרש"א

a) קשיא

- i) Why doesn't **תם רבינו** set out the "דיוק ממילת' דרב" more simply where **ראובן** owns all of **מזרח** where **מילת' דרב** where **ראובן** owns all of **מזרח** the same as in **דרב** where **מצר** **מזרח** the same as in **דרב** where **מילת' דרב** where **ראובן** owns all of **מזרח**

מילת' דרב	ראובן ק' אמות במצר מזרח ושמעון ולוי כל אחד נ' אמות במצר מערב	כתב לו ראובן מצר מזרח ושמעון מצר מערב	קנה כנגד הקצר
דיוק מן מילת' דרב	ראובן ושמעון כל אחד נ' אמות במצר מזרח ולוי נ' אמות במערב ונ' אמות במערב קרקע עולם	כתב לו ראובן ושמעון מצר מזרח ולוי מצר מערב	קנה כנגד הארוך
קושית מהרש"א לוקי לדיוק ככה	ראובן ק' אמות במצר מזרח ולוי נ' אמות במערב ונ' אמות במערב קרקע עולם	כתב לו ראובן מצר מזרח ולוי מצר מערב	קונה כנגד הארוך
ומודה רב דליתא לדיוק	ראובן ושמעון כל אחד נ' אמות במצר מזרח ולוי ויהודה כל אחד נ' אמות במערב	כתב לו ראובן ושמעון מצר מזרח ולוי מצר מערב	קנה כנגד ראש תור

b) תירוץ

- i) The **אופן** of **רב** (where the **דיוק** doesn't apply) is applicable only where **ראובן** and **שמעון** share **מזרח** – because if **מזרח** belongs only to **ראובן** the result would be the same as in **מילת' דרב** where the **קצה** takes **קצר**
- ii) **תם רבינו** prefers to set out the same **אופן** for the **דיוק**

תד"ה כמין גאם

בד"ה כמין גא"ם פר"י מזרח ודרום כו' וק' לפי' דא"כ אמאי צריך למכתב כו' עכ"ל ק"ק
דתקשי להו לפר"י אמאי קאי הך אבעיא דכמין גא"ם בתיקו לרב אסי דאמר אפי' בג'
רוחות לא קני רק תלם א' ויש ליישב ודו"ק:

- 1) רשב"ם as explained by "רוחין תריין" of גמרא – הקדמה א'

המוכר שדה לחבירו ורוצה לכתוב מצר' ויש לשכנו ראובן ב' שדות אחת במזרח ואחת במערב ויש לשכנו שמעון ב' שדות אחת בצפון ואחת בדרום צריך למכתב ל' מצר ראובן רוחין תרין ומצר שמעון רוחין תרין הרי ארבע רוחות

- 2) איבעיא להו כמין גאם מהו – תיקו – גמרא
- 3) תוספות
 - a) "לא מצר לו אלא שתי רוחות מזרח ודרום" means כמין גאם - ר"י
 - b) רוחות the מוכר needs to set out all four רוחין תרין on גמרא – ר"י to קשיא
- 4) גמרא of the המשך
 - a) ח"ת in the form of a תלם only a קונה is לוקה the מצר לו ג' רוחות if רב אסי says that along the three רוחות
- 5) מהרש"א
 - a) מצר ג' even where תלם only a קונה is לוקה who says that a רב אסי – ר"י to קשיא ב' רוחות מצר only the מוכר is where the כמין גאם – תיקו – רוחות

דף סב:

רשב"ם ד"ה ה"ג וכי לא

[דף סב עמוד ב] בפרשב"ם בד"ה ה"ג וכי לא כו' ואמאי דקאמר רבא בהדיא חוץ ממיצר רביעי קאי כו' עכ"ל פי' ול"ג וכי מובלע לא אמרן אלא דליכא עליה כו' דלפי זה לא קאי האי ולא אמרן אמאי דקאמר רבא בהדיא וק"ל:

- 1) גמרא

רבא – הלכתא מצר לו מצר ראשון ומצר שני ומצר שלישי ומצר רביעי לא מצר לו קנה הכל חוץ ממצר רביעי – ולא אמרן [דלא קנה] אלא דלא מבלע אבל מבלע קנה

המשך דרבא – גרסא א'

וכי לא מבלע נמי לא אמרן [דלא קנה] אלא דאיכא עלי' ריכבא דדיקלא

המשך דרבא – גרסא ב'

וכי לא מבלע נמי לא אמרן [דלא קנה] אלא דאיכא עלי' ריכבא דדיקלא

- 2) מהרש"א as explained by רשב"ם

- a) The first גרסא is correct because it refers to what רבא said בהדיא for מצר רביעי – namely that לא קנה – while the case where קנה for מצר רביעי is a דיוק from רבא

רשב"ם ד"ה מבי מר

בד"ה מבי מר כו' הוה מוכיח בסופו כו' חצי השדה בכך וכך ממון ואותו שכתב בו כו' היה מפרש כו' רביעי השדה עכ"ל דקדק לפרש דבההוא היה מפורש רביעי השדה אבל בההוא דחצי השדה אין זה מפורש דיש לפרש פלגא דהוה ריבעא אלא דמוכח בסופו שכתוב בכך וכך ממון כשיעור חצי השדה ואף שהרשב"ם כתב לעיל דבקרקע לא אמרי' הדמים מודיעים שאני הכא דכתב הדמים בשטר לאודועי הדמים וק"ל:

- 1) גמרא
 - a) שדה owns half of a ראובן
 - i) If he says “I sell the half I own in the שדה” he sells his whole half
 - ii) If he says “I sell half of the שדה that I own” he sells only half of his half, i.e., a quarter
 - b) This is also obvious from שטרות that were actually filed בי מר
- 2) רשב"ם
 - a) שטרות filed בי מר of the first type (“I sell the half I own in the שדה”) ended by saying “and ראובן bought half of the שדה from שמעון **for such and such money**”
 - b) שטרות filed with בית דין of the second type (“I sell half of the שדה that I own”) ended by saying “and ראובן bought **one quarter** of the שדה”
- 3) מהרש"א
 - a) Note that
 - i) for שטרות of the first type – “and ראובן bought half of the שדה from שמעון” proves nothing since the meaning might be ראובן bought half of what שמעון owned – and that’s why it’s necessary that the שטר set out the purchase price to show (by way of הדמים מודיעים) that the whole half was sold
 - ii) but for שטרות of the second type – the ending “and ראובן bought one quarter of the שדה” is clear enough and there’s no need to set out the purchase price
 - b) קשיא
 - i) אין קרקעות because הדמים מודיעים doesn’t apply for קרקעות דף סא: רשב"ם says at אונאה לקרקעות
 - c) תירוץ
 - i) Still דמים are מודיעים where דמים are written in a שטר to make clear whether a half or a quarter was sold

תד"ה איתמר להאי גיסא

תוס' בד"ה איתמר להאי גיסא כו' אמר התם דפליג משום דהמע"ה דמספקא כו' עכ"ל פי' דמספקא לן הי מינייהו מוחזק וכ"א מהם המע"ה ולכך יחלוקו דע"כ הבכור לא יאמר שהוא מוחזק דא"כ ה"ל ראוי ואינו נוטל פי שנים וברא"ש לישנא דהמע"ה אינו ע"ש ודו"ק:

- 1) מהרש"א and תוספות as explained by גמרא דף קכד:
 - a) A בכור takes a בכורה in חלק נכסים in which his father was מוחזק but not in נכסים that were ראוי לבא
 - b) a חוב owed to אב by a third person counts as ראוי – but if the בכור himself owed a חוב to his father the דין is יחלוקו because the ספק makes the בכור and his פשוט אה each count as a מוחזק of half and a מוציא of the other half

- 2) מהרש"א א
- a) קשיא
- i) Why doesn't the בכור count as a מוחזק for the whole because he holds the מעות that he owed his father
- b) תירוץ
- i) If the בכור were to be טוען that he is מוחזק he would in effect say that his father wasn't מוחזק and that the בכור has no חלק בכורה at all

דף סג.

תד"ה אין פחות

[דף סג עמוד א] בד"ה אין פחות כו' וי"ל דנותן רביעית הלוג או יותר אבל הגמ' כו' עכ"ל ר"ל כיון דע"כ נותן לו שיעור מה דהיינו רביעית הלוג או יותר דאל"כ מה מתנה היא וא"כ יבא למקבל מתנה טפי מרביעית הבור דהא רביעית הלוג יש לו ודאי והמותר ע"ז עד מחצית הבור יחלוקו ולהכי קאמר דהתלמוד אינו חושש להזכיר מה שיבא לו יותר מרביעית הבור כיון שאינו מגיע לרביעית הלוג ודו"ק:

- 1) ברייתא
- a) If בור says give שמעון "a part of what I have in this בור"
- b) סומכוס who holds that "ממון המוטל בספק חולקין" says that שמעון takes not less than a רביעית הבור
- 2) סומכוס of שיטה of ביאור – תוספות
- a) There's a ספק whether ראובן intended to give שמעון as a little as a כל שהוא or as much as חצי הבור
- b) קשיא
- i) How could ראובן have intended as little as a כל שהוא
- c) תירוץ
- i) "רביעית הלוג או יותר אבל שמעון takes – as a result רביעית הלוג כל שהוא הגמרא אינו חייש להזכיר זה"
- 3) "רביעית הלוג או יותר אבל הגמרא אינו חייש להזכיר זה" of ביאור – מהרש"א
- a) קשיא had this תוספות
- i) שמעון is entitled to take רביעית הלוג – so יחלוקו ought to apply only to the amount by which חצי הבור is more than רביעית הלוג
- ii) It follows that שמעון ought to take רביעית הבור plus half of a רביעית הלוג based on the following calculation
- Let R be רביעית לוג – let B mean the entire בור – and let X be the חלק that שמעון takes

It follows that $X = R + 1/2(B/2 - R) = R + B/4 - R/2 = R/2 + B/4$

- b) And answers that in fact שמועון gets רביעית הבור – with a "יותר" of half a רביעית הלוג – the גמרא doesn't mention the יותר because it's less than a רביעית הלוג

תוספות ד"ה ואמאי

ד"ה ואמאי כו' דאפי' ר"מ מודה לדבר שאינו כו' והכא קתני כו' עכ"ל כצ"ל:

דף סג:

סוגיא דרב דימי חלק א' רשב"ם ד"ה האי מאן

[דף סג עמוד ב] בפרשב"ם בד"ה האי מאן כו' דמסתמא לא הוי קני ליה לוקח אלא הרי הוא של מוכר להוצאת זיזין כו' עכ"ל הנהו הוצאת זיזין דנקט הכא לאו הנהו דקאמר רב זביד דהנהו מסתמא של לוקח הן ולא של מוכר עד דאמר ע"מ שדיוטא כו' דאל"כ לקמן דפריך לרב פפא ואי ס"ד לא קני במסתמא ל"ל ע"מ תקשי ליה נמי הכא לרב זביד וצ"ל דזיזין דנקט הכא היינו הוצאת זיזין על הדיוטא ולא בחצר ודו"ק:

- 1) ד"ה האי מאן at רשב"ם as explained by מימרא דרב דימי – גמרא
 - a) If a מוכר sells a בית "בסתמא" – without saying "עומקא ורומא" – the מוכר is שייר for himself a גג that has a מעקה that's טפחים and the מוכר can be "מוציא זיזין" and בונה באויר
 - b) If a מוכר sells a בית and is כותב "עומקא ורומא" the לוקח is קונה the גג and the מוכר can't be מוציא זיזין or בונה באויר
- 2) גמרא of the המשך
 - a) ברייתא of ריש לקיש מימרא based on a "המוכר בית וכתב על מנת שהדיוטא עליונה שלו – שייר גג לעצמו"
 - b) גמרא of the הוה אמינא as understood by רב פפא and רב זביד of שיטות
 - i) רב זביד
 - (1) מוציא זיזין gives the מוכר the right to be על מנת (1)
 - ii) רב פפא
 - (1) בונה באויר gives the מוכר the right to be על מנת (1)
- 3) גמרא of the המשך
 - a) רב דימי to קשיא
 - i) What does the מוכר achieve for רב פפא if רב דימי is correct that בסתמא the מוכר is not only to retain the גג but also to be בונה on the גג
- 4) מהרש"א
 - a) קשיא

- i) Why doesn't the גמרא ask the same קשיא for רב זביד from רב דימי – What does the משייר is מוכר בסתמא the רב דימי if רב זביד achieve for על מנת not only to retain the גג but also to be מוציא זיזין ורומא
- b) תירוץ
- i) רב דימי can explain for רב זביד that
- (1) the מוכר retains the right to be מוציא זיזין on the גג but not the חצר כנגד that's the רשות of the לוקח בסתמא (1)
- (2) If the מוכר adds "על מנת" he retains the right to be מוציא זיזין even כנגד the חצר that's the רשות of the לוקח (2)

דף סד.

סוגיא דרב דימי חלק ב' תד"ה ואי סלקא דעתך

[דף סד עמוד א] תוס' בד"ה ואי ס"ד בסתמא כו' וזה דחקו לרבינו שמואל לפרש דלא קאי כו' עכ"ל היינו מה שפי' רשב"ם לעיל בדברי רב דימי דסתמא לא קני וכשכתב לו עומקא ורומא קני ליה לגג היינו משום דאין סברא שהגג שבאמצע לא יקנה אבל לעיל דקיימינן לפי מה דס"ד דמסתמא קני כתבו דבחנם פי' כן דהא א"נ דקאי ארישא איירי בלא כתב כמו שכתבו התוס' לעיל ודו"ק:

- 1) First ד"ה האי מאן at רשב"ם as explained by רב דימי of מימרא – הקדמה
- a) If a מוכר sells a בית "בסתמא" – without saying "עומקא ורומא" – the מוכר is שייר for himself a גג that has a מעקה that's טפחים י' גבוה and the מוכר may be "מוציא זיזין" and בונה באויר
- b) If a מוכר sells a בית and is כותב "עומקא ורומא" the לוקח is קונה the גג and the מוכר can't be מוציא זיזין or בונה באויר
- 2) Second דף סד. and דף סא. at משנה – הקדמה
- a) רישא
- i) המוכר את הבית לא מכר את הגג בזמן שיש לו מעקה גבוה י' טפחים
- b) סיפא
- i) המוכר את הבית לא מכר את הבור ואת הדות אף על פי שכתב לו עומקא ורומא
- 3) סיפא from תא שמע – גמרא
- a) כתב לו עומקא ורומא – then only if קונה עומקא ורומא is לוקח that רב דימי to לימא מסייע לי' because if עומקא ורומא isn't needed for the לוקח to be עומקא ורומא – then it's מיותר to be עומקא ורומא – and the יתור ought to be applied to be מקנה the לוקח בור ודות
- b) פירכא
- i) It's possible that the לוקח is עומקא ורומא even בסתמא without עומקא "כתב לו עומקא" – so that if עומקא ורומא כתב לו עומקא ורומא the לוקח takes advantage of the יתור by being בור ודות also the קונה

- ii) The reason that in the סיפא the לוקה isn't בור ודות is that the סיפא deals with where לא כתב לו and the words "אף על פי שכתב לו עומקא ורומא" mean that although בסתמא counts the same as עומקא ורומא still the לוקה isn't בור ודות unless there is a יתור that's caused by כתב לו
- 4) מהרש"א by תוספות ד"ה דאי by רשב"ם as explained for גמרא of המשך
- a) רב דימי of שיטה מסייע of משנה the רישא that תא שמע
- i) If בסתמא deals רישא that פשיטות it's a קנה עומקא ורומא because if the רישא deals לי בכתב we've established that the לוקה is קונה even בור ודות and it's a גג that he would be קונה כל שכן
- ii) now
- (1) "אי סלקא דעתך דבסתמא קנה עומקא ורומא"
- (2) then since the רישא deals בסתמא and says לא מכר את הגג – it must be that although the לוקה is קונה the בית and the טפחים מי למעלה אויר he's not קונה the גג and its מעקה of טפחים י' that stands between the בית and the אויר above טפחים י'
- (3) and it's not מסתבר that there be this הפסק in the קנין
- ii) but for רב דימי who says that קנה עומקא ורומא this is no קשיא – because it follows that in the רישא the מוכר is משייר not only the גג and its מעקה but also the הפסק above the אויר – and there is no קשיא
- 2) רשב"ם
- a) שאלה
- i) How can the גמרא when it says "אי סלקא דעתך דבסתמא קנה וכו'" assume that the רישא deals בסתמא when the משנה says in the סיפא "אף על פי שכתב לו עומקא ורומא"
- b) תשובה
- i) The "אף על פי" in the סיפא refers only to the סיפא – it doesn't apply to the רישא
- 3) ד"ה תא שמע at תוספות
- a) רשב"ם didn't need to be מפרש that the אף על פי in the סיפא doesn't apply to the רישא – because we've already established that if בסתמא קנה the words "אף על פי שכתב" mean only that בסתמא the דין for עומקא ורומא is the same as if כתב
- 4) ד"ה דאי at תוספות
- a) For רב דימי it must also be that the רישא deals בסתמא because if the רישא deals בכתב לו the קשיא of הפסק בקנינו would apply also to רב דימי – namely – since the רישא deals לו בכתב and says לא מכר את הגג – it must be that – although as a result of קונה the גג – still he's not קונה the בית and the טפחים מי למעלה אויר – still he's not קונה the גג and its מעקה of טפחים י' that stands between the בית and the אויר above טפחים י'
- b) and it's not מסתבר that there be this הפסק in the קנין

- c) and in fact – it's in order that there not be a הפסק בקנין for רב דימי if כתב לו – that כתב לו רב דימי explained earlier for רב דימי that if כתב לו the לוקח is קונה the גג as well as לבנות באויר למעלה מי' טפחים

5) מהרש"א

- a) For רישא of the משנה doesn't deal with כתב לו – רב דימי that the תירוץ that the "אף על פי שכתב לו" in the סיפא doesn't apply to the רישא – since רב דימי who holds לא קנה can't use the מהלך that "אף על פי שכתב לו" means only that בסתמא the דין for עומקא ורומא is the same as if כתב לו

דף סד:

רשב"ם ד"ה אלא לאו

[דף סד עמוד ב] בפרשב"ם בד"ה אלא לאו ש"מ כו' והא ליכא למימר דלרבנן איצטריך כו' עכ"ל וק"ק דאימא לר' עקיבא איצטריך למיתניי הך סיפא דאי לא תני ליה ה"א דדוקא בטענת דריסת בית שאינה כ"כ טענה מעולה אית ליה לר' ע דבתר דעתא דלוקח אזלינן ולא בתר דעתא דמוכר אבל טענת דוושא שהיא טענה מעולה מהני אפי' במוכר וצריך הלוקח ליקח לו דרך ולכך אשמועינן הך סיפא בשדה דסבר ר"ע א"צ ויש ליישב ודו"ק:

1) גמרא

- a) ר' עקיבא ורבנן of מחלוקת

טבלא א'	ר' עקיבא	רבנן
משנה א' – רישא – מכר בית ושייר בור ודות	צריך מוכר ליקח דרך לבור ודות	אין צריך מוכר ליקח דרך לבור ודות
משנה א' – סיפא – מכר בור ודות	אין צריך לוקח ליקח דרך לבור ודות	צריך לוקח ליקח דרך לבור ודות

- b) It's מחולק on whether מוכר יפה מוכר or מוכר בעין יפה מוכר that מסתבר רעה מוכר

טבלא ב'	ר' עקיבא	רבנן
משנה א' – רישא – מכר בית ושייר בור ודות	צריך מוכר ליקח דרך לבור ודות משום דמוכר בעין יפה מוכר	אין צריך מוכר ליקח דרך לבור ודות משום דמוכר בעין רעה מוכר
משנה א' – סיפא – מכר בור ודות	אין צריך לוקח ליקח דרך לבור ודות משום דמוכר בעין יפה מוכר	צריך לוקח ליקח דרך לבור ודות משום דמוכר בעין רעה מוכר

c) קשיא

- i) it's possible that ר' עקיבא and רבנן both hold that מוכר יפה מוכר or that מוכר רעה מוכר and their מחלוקת in the רישא is that
- (1) ר' עקיבא says a בית who bought the לוקח favors the דורס my בית on his דרך to his "I don't want the מוכר to be דורס"
 - (2) While רבנן say a בור משייר who was the מוכר favors the פריחה באויר because otherwise I'd be able to reach it only by פריחה באויר "I must have kept a דרך to my בור ודות because otherwise I'd be able to reach it only by פריחה באויר"

- ii) And that פריחה באויר that he needs to avoid מוכר by טענה ר' עקיבא ignore the טענה רבנן and דריסת מוכר בבית לוקח that he wants to avoid טענה by רבנן

טבלא ג'	ר' עקיבא	רבנן
משנה א' – רישא – מכר בית ושייר בור ודות	צריך מוכר ליקח דרך לבור ודות דלוקח רוצה שלא ידרוס מוכר בבית – ולא איכפת לן אלו מוכר בעין יפה מוכר או בעין רעה מוכר – וגם לא איכפת לן טענת מוכר שלא יצטרך לפרוח באויר	אין צריך מוכר ליקח דרך לבור ודות דמוכר רוצה שלא יצטרך לפרוח באויר – ולא איכפת לן אלו מוכר בעין יפה מוכר או בעין רעה מוכר – וגם לא איכפת לן טענת לוקח דרוצה שלא ידרוס מוכר בבית

d) תירוץ

- i) consider the סיפא where the מוכר sold the בור ודות and kept the בית

טבלא א'	ר' עקיבא	רבנן
משנה א' – רישא – מכר בית ושייר בור ודות	צריך מוכר ליקח דרך לבור ודות	אין צריך מוכר ליקח דרך לבור ודות
משנה א' – סיפא – מכר בור ודות	אין צריך לוקח ליקח דרך לבור ודות	צריך לוקח ליקח דרך לבור ודות

- ii) now

(1) חייש ר' עקיבא isn't דרוש לבור so it must be דרוש לבור לוקח needn't buy ר' עקיבא טענת דריסה for

(2) חייש רבנן aren't דרוש לבור so it must be דרוש לבור לוקח needs to buy רבנן טענת פריחה באויר for

- iii) so it must be that both in the רישא and the סיפא the מחלוקת depends on whether מוכר or בעין רעה מוכר as we proposed earlier in the second table

טבלא ב'	ר' עקיבא	רבנן
משנה א' – רישא – מכר בית ושייר בור ודות	צריך מוכר ליקח דרך לבור ודות משום דמוכר בעין יפה מוכר	אין צריך מוכר ליקח דרך לבור ודות משום דמוכר בעין רעה מוכר
משנה א' – סיפא – מכר בור ודות	אין צריך לוקח ליקח דרך לבור ודות משום דמוכר בעין יפה מוכר	צריך לוקח ליקח דרך לבור ודות משום דמוכר בעין רעה מוכר

e) קשיא

- i) maybe both ר' עקיבא and חכמים are חייש for טענת דריסה and for פריחה באויר

- ii) but where the טענות are סותר each other

(1) טענה ר' עקיבא follows דעת לוקח to prefer his

(2) טענה רבנן follow דעת מוכר to prefer his

- iii) but where neither טענה applies ר' עקיבא and רבנן can agree and say either מוכר or בעין רעה מוכר

טבלא ד'	ר' עקיבא	רבנן
משנה א' – רישא – מכר בית ושייר בור ודות	צריך מוכר ליקח דרך לבור ודות דלוקח רוצה שלא ידרוס בבית ומוכר רוצה שלא יפרח באויר ואזלינן בתר דעת לוקח – אבל בעלמא יכול ר' עקיבא למימר מוכר בעין יפה מוכר או מוכר בעין רעה מוכר	אין צריך מוכר ליקח דרך לבור ודות דלוקח רוצה שלא ידרוס בבית ומוכר רוצה שלא יפרח באויר ואזלינן בתר דעת מוכר – אבל בעלמא יכולי רבנן למיזל בשיטת ר' עקיבא לגבי מוכר בעין יפה מוכר או מוכר בעין רעה מוכר
משנה א' – סיפא – מכר בור ודות	אין צריך לוקח ליקח דרך לבור ודות דלוקח רוצה שלא יפרח באויר ומוכר רוצה שלא ידרוס בבית ואזלינן בתר דעת לוקח – אבל בעלמא יכול ר' עקיבא למימר מוכר בעין יפה מוכר או מוכר בעין רעה מוכר	צריך לוקח ליקח דרך לבור ודות דלוקח רוצה שלא יפרח באויר ומוכר רוצה שלא ידרוס בבית ואזלינן בתר דעת מוכר – אבל בעלמא יכולי רבנן למיזל בשיטת ר' עקיבא לגבי מוכר בעין יפה מוכר או מוכר בעין רעה מוכר

f) תירוץ

i) Consider the משנה on המוכר שדה דף עא.

טבלא ה'	ר' עקיבא	רבנן
משנה ב' – רישא – מכר שדה ושייר בור וגת	צריך מוכר ליקח דרך לבור וגת	אין צריך מוכר ליקח דרך לבור וגת
משנה ב' – סיפא – מכר בור וגת	אין צריך לוקח ליקח דרך לבור וגת	צריך לוקח ליקח דרך לבור וגת

ii) why do we need the רישא of the משנה of המוכר שדה – we already know from the סותר פריחה באויר and דריסה of טענות בית that – where the המוכר את בית משנה דעת מוכר or דעת לוקח whether to follow ר' עקיבא and רבנן are מחולק

iii) must be that the רישא of the משנה of המוכר שדה teaches by ייתור that the מחלוקת has nothing to do with טענת פריחה באויר or טענת דריסה and that in all cases the מחלוקת is based on whether מוכר בעין יפה מוכר or מוכר בעין רעה מוכר

g) קשיא

i) Maybe the following table 'ו is correct – and the רישא of the משנה of המוכר שדה is needed to that the טענה of דריסה applies to שדה even though צניעותא applies only to בית – and the משנה of בית המוכר is needed to teach that דריסה applies to שדה even though דוּוּשָׁא applies only for שדה

טבלא ו'	ר' עקיבא	רבנן
משנה א' – רישא – מכר בית ושייר בור ודות	צריך מוכר ליקח דרך לבור ודות דלוקח רוצה שלא ידרוס בבית משום צניעותא הגם דליכא דוושא ומוכר רוצה שלא יפרח באויר ואזלינן בתר דעת לוקח – אבל בעלמא יכול ר' עקיבא למימר מוכר בעין יפה מוכר או מוכר בעין רעה מוכר	אין צריך מוכר ליקח דרך לבור ודות דלוקח רוצה שלא ידרוס בבית משום צניעותא הגם דליכא דוושא ומוכר רוצה שלא יפרח באויר ואזלינן בתר דעת מוכר – אבל בעלמא יכול רבנן למימר מוכר בעין יפה מוכר
משנה א' – סיפא – מכר בור ודות	אין צריך לוקח ליקח דרך לבור ודות דלוקח רוצה שלא יפרח באויר ומוכר רוצה שלא ידרוס בבית ואזלינן בתר דעת לוקח – אבל בעלמא יכול ר' עקיבא למימר מוכר בעין יפה מוכר או מוכר בעין רעה מוכר	צריך לוקח ליקח דרך לבור ודות דלוקח רוצה שלא יפרח באויר ומוכר רוצה שלא ידרוס בבית ואזלינן בתר דעת מוכר – אבל בעלמא יכול רבנן למיזל בשיטת ר' עקיבא לגבי מוכר בעין יפה מוכר או מוכר בעין רעה מוכר
משנה ב' – רישא – מכר שדה ושייר בור וגת	צריך מוכר ליקח דרך לבור וגת דלוקח רוצה שלא ידרוס בשדה משום דוושא הגם דליכא צניעותא ומוכר רוצה שלא יפרח באויר ואזלינן בתר דעת לוקח – אבל בעלמא יכול ר' עקיבא למימר מוכר בעין יפה מוכר או מוכר בעין רעה מוכר	אין צריך מוכר ליקח דרך לבור וגת דלוקח רוצה שלא ידרוס בשדה משום דוושא הגם דליכא צניעותא ומוכר רוצה שלא יפרח באויר ואזלינן בתר דעת מוכר – אבל בעלמא יכול רבנן למיזל בשיטת ר' עקיבא לגבי מוכר בעין יפה מוכר או מוכר בעין רעה מוכר

h) קשיא

- i) But why is the **סיפא** of the **משנה** of **שדה** needed if not to teach by **יתור** – **טענת פריחה באויר** or **טענת דריסה** that the **מחלוקת** has nothing to do with favoring **מוכר** – and that in all cases the **מחלוקת** of **ר' עקיבא** and **רבנן** is based on whether **מוכר** **מוכר בעין רעה** or **מוכר בעין יפה** מוכר

טבלא ז'	ר' עקיבא	רבנן
משנה ב' – רישא – מכר שדה ושייר בור וגת	צריך מוכר ליקח דרך לבור וגת	אין צריך מוכר ליקח דרך לבור וגת
משנה ב' – סיפא – מכר בור וגת	אין צריך לוקח ליקח דרך לבור וגת	צריך לוקח ליקח דרך לבור וגת

2) רשב"ם

a) קשיא

- i) Maybe – the same as the **רישא** of the **משנה** of **שדה** teaches for **ר' עקיבא** that **קשה דוושא לשדה** supports a **טענה** of **דריסה** by the **לוקח** although **בשדה** there is no **חשש** for **צניעותא** – the **סיפא** of the **משנה** of **שדה** teaches for **רבנן** that **קשה** supports a **טענה** of **דריסה** by **מוכר** although **בשדה** there is no **חשש** for **צניעותא**

3) מהרש"א

a) קשיא

- i) קשיא could have asked this **רשב"ם**

(1) Maybe for **ר' עקיבא** the **סיפא** of the **משנה** of **שדה** is needed because otherwise I might have said that

- (a) סיפא in the מוכר in the טענה for בית is a weak טענה in favor of the מוכר in the סיפא of the משנה and that's why ר' עקיבא goes לוקח and בתר דעת לוקח so that the לוקח needn't be פריחה באויר of טענה
- (b) But סיפא in the מוכר in the טענה is a strong טענה in favor of the מוכר in the סיפא of the משנה and that's why ר' עקיבא goes בתר דעת מוכר and ignores the פריחה באויר of טענה so that the לוקח needs to be ליקה דרך
- (2) And that's why the סיפא of the משנה of שדה המוכר is needed to teach that the לוקח doesn't need to be ליקה דרך

תד"ה לא מכר

[דף סה עמוד א] תוס' בד"ה לא מכר כו' ואין להקשות אמאי נקט בגמ' ולא את הרחיים כיון דאפי' ר"א מודה כו' עכ"ל לפי הגירסא קמא במתני' דגרסינן לא את התנור ולא את הכירים כו' לא קשיא להו אמאי נקט להו ת"ק דר"א כיון דר"א מודה בכולהו דכן דרך התנאים דת"ק נקט אף דברים דלא פליגי אלא להך גירסא הכי קא קשיא להו כיון דנקט בברייתא ת"ק במלתיה תנור וכירים דלא מכר ור"א פליג בהו לא ה"ל למיתני שוב ולא את הרחיים דכ"ש הוא דלא מכר דבהא אפי' ר"א מודה דלא מכר ודו"ק:

1) תוספות

- a) First גרסא in the משנה

המוכר את הבית	תנור וכירים	ריחיים
משנה	לא מכור	לא מכור
תנא קמא דברייתא	לא מכור	לא מכור
ר' אליעזר דברייתא	לא מכור	לא מכור

- b) משנה in the "ספרים דגרסי" of גרסא

המוכר את הבית	תנור וכירים	ריחיים
משנה	מכור	לא מכור
תנא קמא דברייתא	לא מכור	לא מכור
ר' אליעזר דברייתא	מכור	לא מכור

- c) ספרים דגרסי to קשיא

- i) Why does the תנא of the ברייתא need to say that ריחים isn't מכור since even מכור ריחים isn't מכור who says תנור וכירים ר' אליעזר

2) מהרש"א

- a) קשיא

- i) why doesn't תוספות ask a similar קשיא for the first גרסא in the משנה that holds that neither תנור וכירים nor ריחים is מכור for ר' אליעזר

- b) תירוץ

- i) there is no קשיא for גרסא א' because a תנא in a ברייתא often lists items with which בר פלוגתא agrees

- ii) but there is this קשיא for יש ספרים

- (1) once תנא קמא disagrees with the תנא כיריים and says that they are מכור – but still says that ריחים aren't מכור
- (2) Then it should have been enough for תנא קמא to say that תנא כיריים aren't מכור and we'd understand that תנא קמא certainly holds that ריחים aren't מכור

דף סה:

תד"ה צינור

[דף סה עמוד ב] בד"ה צינור שחקקו כו' ודוקא שמים נופלים כו' אבל אם נפלו מצינור לקרקע כו' אם יש כבר במקוה כ"א סאה כו' עכ"ל ולא ניהא להו למימר דאיירי שפיר בנפלו מצינור לקרקע ומקרקע למקוה ע"י המשכה ואיירי באין כבר במקוה כ"א סאה דלישנא דפוסל את המקוה ואינו פוסל המקוה לא משמע הכי דכיון דכולה ע"י המשכה נמי הוי דינא הכי א"כ ה"ל למתני בהאי לישנא צינור שחקקו ולבסוף קבעו פסול להמשכת המקוה קבעו ולבסוף חקקו כשר להמשכת המקוה וכיוצא בזה כתב הרשב"ם לקמן בשמעתין ע"ש ודו"ק:

תד"ה הרי הוא כקרקע

בד"ה הרי הוא כקרקע כו' ולענין טומאה נמי מקבל הדבש טומאה אפי' כו' עכ"ל ולא ניהא להו למימר בזה כפרשב"ם דהדבש בטל לגבי כוורת אלא דאמרי' דלא בטיל והוה אוכל ולא בעי נמי מחשבה כדאמר רב כהנא בפ' הספינה וסמכו בזה ג"כ אראייתם דלעיל דומיא דפת לגבי תנור דלא חשיב הפת מחובר אף על גב דתנור הוא מחובר ה"נ לא ליחשיב הדבש מחובר בשביל הכוורת מיהו לפרשב"א שכתבו התוספות לעיל דכל תנור הוא מחובר ואפ"ה טמא משום דלא חשיב חיבורו חיבור כמו כוורת דהכא דאינו מקבל טומאה משום דהוה חיבורו חיבור גמור אין כאן ראייה כ"כ וי"ל דמ"מ הדבש לא הוי מחובר לכוורת טפי מפת לתנור ודו"ק:

- 1) First הקדמה
 - a) מקבל טומאה and דינו כקרקע is מחובר לקרקע
- 2) Second הקדמה – דף סה. at תד"ה לא מכר –
 - a) מחובר תנור counts as מחובר in this בעל התוספות says that
 - b) חשיב קרקע to תנור of חיבור because the מקבל טומאה is תנור holds that רשב"א
- 3) Third הקדמה
 - a) הרודה פת מתנור בשבת אינו חייב חטאת
- 4) Fourth הקדמה
 - a) –the שיטה of ר' אליעזר as understood by the אמינא – הוה כוורת דברים – a isn't "הרודה דבש מכוורת בשבת חייב חטאת" and – מקבל טומאה
- 5) Fifth הקדמה – תוספות – תוספות is דבש בכוורת – תוספות – מקבל טומאה
- 6) תוספות in the אמינא as understood by גמרא

- a) מקשן by the קשיא
- i) appears to hold elsewhere that to be קובע a כלי in קרקע doesn't make it count as קרקע ר' אליעזר
 - ii) yet from this משנה it's משמע that ר' אליעזר holds that כוורת that's לקרקע by מחובר לקרקע and as a result the כוורת isn't מקבל טומאה and הרודה דבש counts as קרקע וממנה בשבת חייב
- 7) מהרש"א as explained by תוספות
- a) The גמרא could have asked ולטעמיך as follows
 - i) even if ר' אליעזר here says that that כוורת counts as מחובר it's still a קשיא why ר' הרודה ממנו בשבת חייב חטאת says that אליעזר
 - ii) After all
 - (1) פטור because the פת doesn't count as מחובר even though the תנור counts as מחובר
 - (2) and the same should apply to הרודה דבש – proof is that דבש is מקבל טומאה even though the כוורת counts as מחובר
- 8) מהרש"א
- a) שאלה
 - i) How does תוספות derive that דבש is מקבל טומאה
 - b) תשובה
 - i) פרק המוכר את הספינה ראי' from ראי' relies on a תוספות – בעיקר relevant here
 - ii) And to support this שיטה – תוספות also relies on the דמיון to הרודה פת מן התנור – פטור – read תוספות as if it said
 - (1) even if ר' אליעזר here says that that כוורת counts as קרקע the משנה anyway needs a ביאור to explain why ר' אליעזר says that חטאת חייב בשבת
 - (2) After all הרודה פת מן התנור is פטור because the פת doesn't count as מחובר even though the תנור counts as מחובר
 - (3) and by the way the same reasoning should result in קבלת טומאה for דבש
 - c) שאלה
 - i) For רשב"א in תוספות – contrast מחובר that's מקבל טומאה because its חיבור isn't חשיב with כוורת whose חיבור is a גמור – doesn't this destroy the ראי' from הרודה בשבת דין of דבש that should also count as תלוש
 - d) תשובה
 - i) no
 - ii) For the דין of רודה what's relevant isn't whether the כוורת or תנור is מחובר – but whether the דבש is מחובר to the כוורת and whether the פת is מחובר to the תנור

דף סו.

תוספות ד"ה ושאני פשוטי

[דף סו עמוד א] תוס' בד"ה ושאני פשוטי כו' ואי דרשה גמורה היא דת"כ אמאי תיבעי ת"ל כו' עכ"ל יש לדקדק אמאי לא הוכיחו כן מדלעיל מיניה דקאמר למ"ד מסגרתו למטה היתה כו' דדרשינן השלחן הטהור מכלל שהוא טמא ואי הך דרשה דת"כ דרשה גמורה היא ל"ל האי קרא דהטהור וי"ל (כו'):

תד"ה מכלל דשאיבה

בד"ה מכלל דשאיבה כו' ועוד אור"ת כו' אבל במקוה שלם כל מים שאובין שבעולם אין פוסלין כו' עכ"ל והיה דיבמות דנתן סאה ונטל סאה דכשר ומוקי לה ר"י דוקא עד רובו מפר"ת דהיינו במי פירות ועיין באשר"י בפ' מרובה והיה דצינור דפוסל מזרבנן לפר"ת צ"ל דלא היה שם מעיקרא מקוה שלם מיהו רשב"ם לא פי' כן בשמעתין שפירש דהיה דיבמות איירי שפיר במים וכן היה דצינור איירי שהיה כבר עשוי מקוה כהוגן וצ"ל דלא ס"ל בהא כר"ת אלא דמקוה שלם נמי אפשר שיפסל ברובו ודו"ק:

דף סט:

רשב"ם ד"ה א"ל מוכר

[דף סט עמוד ב] בפרשב"ם בד"ה א"ל מוכר שדה כו' דיקלא טבא הוא כלומר מן הבינונים כו' עכ"ל דליכא לפרש טבא ממש אבל בבינוני שייר לו כל הטובים ממנו דא"כ סתמא הל"ל בכל הדקלים דטבא מזה שהזכיר שייר לו אלא ע"כ דלא אמרינן הכי אלא בבישא ממש דשרי למקצייה דלא טעין קבא כפרשב"ם ודו"ק:

1) גמרא of the לשון

אמר לי' לבר מדיקלא פלניא חזינן אי דיקלא טבא הוא שיורי שיירי' אי דיקלא בישא
הוא כל שכן הנך

2) רשב"ם

- a) דיקלא if – פירות קב of produces at least a דיקלא בינוני means even a טבא דיקלא means even a טבא in order to דיקלא פלניא only משייר be מוכר meant to be שייר לו אלא ע"כ סתמא דא"כ סתמא from his שדה at least "פורתא" – and the לוקח is קונה all other אילנות as part of the שדה
- b) דיקלא only for ראו and is פירות קב produces less than a דיקלא means a דיקלא בישא means a דיקלא פלניא – we assume that the מוכר meant to be משייר the קציצה – if דיקלא פלניא is בישא – because the מוכר דיקלא פלניא and all דקלים that are better than פלניא דיקלא פלניא obviously didn't keep the bad דקל for its פירות – and what he must have meant was that not only am I being משייר all בינונים and טובים – I'm even keeping פלניא דיקלא that's ראו only for קציצה

3) מהרש"א

- a) Another possible מהלך

- i) טבא ממש means דיקלא טבא – if דיקלא פלניא is "טבא ממש" the מוכר is משייר only דיקלא פלניא
- ii) כל הטובים ממנו דיקלא and מוכר is משייר that בינוני דיקלא פלניא is
- b) מהלך to this פירכא
 - i) If this מהלך is correct the גמרא should have said that the מוכר is משייר also כל הטובים ממנו
- c) שאלה
 - i) Then for the שיטה of רשב"ם – if דיקלא פלניא is בישא why do we accept that the מוכר is משייר also כל הטובים ממנו even though the גמרא doesn't use the words "כל הטובים ממנו"
- d) תשובה
 - i) We've explained that in that case there's a סברא that supports saying the מוכר is משייר also כל הטובים ממנו

דף ע.

תד"ה ולימא לי'

[דף ע עמוד א] תוס' בד"ה ולימא ליה כו' לאו משום דליהוי מגו במקום עדים קפריך דא"כ מאי משני כו' עכ"ל ולא ניחא להו למימר כפרשב"ם דלא הוה מגו במקום עדים דהא עביד איניש למדחיה כו' דעיקר התירוץ חסר מן הספר דמאי דמשני ליה דכי אמר ליה נאנסו מי מצי כו' נמי ידע המקשה אלא דהוה ס"ד דהך טענה דהחזרתיו הוה כמגו במקום עדים אבל לפירוש התוס' ניחא דלפי סברת המקשה נמי לא הוה מגו במקום עדים מטעם שפרשב"ם ועוד נ"ל דחוק בפרשב"ם דמאי פריך רב עמרם לרב חסדא טפי דהא איהו גופיה קמבעיא ליה אי נימא מגו דאי בעי אמר נאנסו ותקשי ליה לנפשיה ולימא ליה שטרך בידי כו' וק"ל:

- 1) הקדמה
 - a) If a טענה ב' – טוען טענה ב' but is instead טענה א' for נאמנות בעל דין a counts as במקום עדים the מיגו that he could have been טענה א' doesn't give טענה ב' on his בעל דין to the נאמנות
- 2) Second הקדמה
 - a) if טענה ב' would have נאמנות only with a שבועה then – even if טענה ב' doesn't count as מיגו by נאמנות to have טענה ב' for שבועה – the בעל דין – במקום עדים
- 3) Third הקדמה
 - a) A נאמן who says that a פקדון isn't available because of אונס is only בשבועה
- 4) Fourth הקדמה
 - a) שאלה

- i) If a נפקד acknowledged in a שטר that he accepted a פקדון from a מפקיד and is now טוען that the החרתיו - and if he makes a שבועה that the החרתיו the נפקד would be supported by a מיגו that he would be נאמן בשבועה if his טענה were נאנסו
- ii) Is the טענה by the מפקיד that בעי מאי בידיך שטרך strong enough to make the מיגו count as במקום עדים
- b) תשובה
- i) The סוגיא here deals with whether the מיגו possibly isn't במקום עדים because of explanations by נפקד ("תשובת נפקד") that a מפקיד can sometimes delay returning a שטר when the נפקד returns the פקדון
- ii) of פרטים of תשובת נפקד aren't relevant here
- 5) גמרא
- a) רב חסדא and רב עמרם of שקלא וטריא of לשון
- שאלה א':** בעא מיני רב עמרם מרב חסדא המפקיד אצל חברו בשטר ואמר לו החרתים מהו מי אמרינן מיגו דאי בעי אמר נאנסו מהימן השתא נמי מהימן או דלמא מצי אמר לי שטרך בידי מאי בעי
- תשובה א':** אמר לי רב חסדא "מהימן"
- שאלה ב':** אמר לי רב עמרם "לימא לי שטרך בידי מאי בעי"
- תשובה ב':** אמר לי רב חסדא "וכי א"ל נאנסו מי מצי אמר לי שטרך בידי מאי בעי"
- שאלה ג':** אמר לי רב עמרם "סוף סוף כי א"ל נאנסו לאו שבועה בעי"
- תשובה ג':** אמר לי רב חסדא "הכי נמי מאי נאמן נאמן בשבועה"
- 6) רשב"ם
- a) רב חסדא to רב עמרם of שאלה א'
- i) Do you רב חסדא say that – the נפקד is believed on החרתיו because he could have claimed נאנסו and for some reason you רב חסדא say this מיגו isn't במקום עדים – or does the מיגו give no נאמנות because the טענה of בעי מאי בידיך שטרך makes the מיגו count as במקום עדים
- b) רב חסדא of תשובה א'
- i) מיגו with a מהימן is נפקד – "מהימן"
- c) רב עמרם of שאלה ב'
- i) based on במקום עדים the מיגו ought to be considered – ולימא לי שטרך בידי מאי בעי שטרך בידי מאי בעי
- 7) מהרש"א
- a) רשב"ם of שיטה to קשיא
- i) in his שאלה א' רב עמרם was prepared to accept a decision that the מיגו isn't במקום עדים
- ii) why does he in ב' שאלה now ask that רב חסדא treat the מיגו as במקום עדים

- 8) רשב"ם of ביאור of המשך
- a) רב חסדא of תשובה ב'
- i) ולטעמך כי אמר לי' נאנסו מי מצי א"ל שטרך בידי מאי בעי
- ii) Meaning
- (1) In my תשובה א' I said the נפקד is מהימן based on מיגו – and the reason this "תשובת נפקד" is because of במקום עדים
- b) Note that this is the first point at which רב חסדא mentions "תשובת נפקד"
- 9) מהרש"א as explained by תוספות
- a) רשב"ם to קשיא
- i) רב עמרם in his second שאלה already asked that the מיגו is במקום עדים
- ii) And
- (1) although it's true that רשב"ם explains that רב חסדא means to say that it's not מיגו because of the new concept of "תשובת נפקד"
- (2) the reference to תשובת נפקד is חסר מן הספר in the second תשובה
- 10) רשב"ם of ביאור of המשך
- a) רב עמרם of שאלה ג'
- i) סוף סוף בנאנסו שבועה בעי – so how can you believe him without a שבועה
- b) רב חסדא of תשובה ג'
- i) When I said the נפקד is believed I meant that he's believed with a שבועה
- 11) תוספות of שיטה
- a) רב עמרם of שאלה א'
- i) First צד – the נפקד is believed on החזרתיו with a שבועה based on מיגו he would have been believed with a שבועה had he claimed – נאנסו – and this מיגו isn't תשובת נפקד because of במקום עדים
- ii) Second צד – תשובת נפקד isn't strong enough and בידי מאי בעי still makes the מיגו count as במקום עדים
- b) רב חסדא of תשובה א'
- i) "מהימן"
- ii) now
- (1) רב חסדא actually intends that the נפקד is מהימן because of the מיגו and the נפקד isn't because of תשובת נפקד – and since נאמנות of the נפקד depends on a מיגו he needs to make a שבועה to support his מיגו
- (2) But עמרם רב misunderstands and thinks רב חסדא means that the נפקד is מהימן even without a שבועה because his נאמנות doesn't depend on מיגו
- c) רב עמרם by שאלה ב'

- i) טעות קשיא because of his asks this רב עמרם – "ולימא לי" שטרך בידי מאי בעי"
- ii) note that רב עמרם in this מהלך isn't asking that the מיגו ought to count as במקום רב עמרם on why רשב"ם asked to קשיא that – and this answers the עדים – in 'ב' שאלה is suddenly concerned that the מיגו is עדים במקום
- d) רב חסדא of תשובה ב'
- i) "ולטעמיך כי אמר לי נאנסו מי מצי א"ל שטרך בידי מאי בעי" – you רב עמרם didn't understand that when I answered "מהימן" I meant he's מהימן with a מיגו because of תשובת נפקד
- ii) Note that this שיטה answers the קשיא of תוספות to רשב"ם on why the עיקר חסר מן הספר of תשובת נפקד of תירוץ
- (1) at this point תשובת נפקד didn't have to explain רב חסדא (1)
- (2) Because רב עמרם of שאלה א' of צד was already implied in the תשובת נפקד that the מיגו here doesn't count as עדים – and רב חסדא in his 'א' תשובה meant to accept תשובת נפקד
- e) – רשב"ם – meaning the same as for רב עמרם of שאלה ג' – שבועה how can you believe him without a שבועה
- f) – רשב"ם – I in fact meant that he's believed only with a שבועה of תשובה ג'

דף ע:

תוספות ד"ה מאן דאמר נשבע

[דף ע עמוד ב] בד"ה מ"ד נשבע כו' כי הכא אין מוציאין מהן כו' בדבר הגבוי אדם מוריש שבועה לבניו עכ"ל פי' פטורין ונשבעין שבועת יורשין דהיינו שלא פקדנו וכו' ועיין בהגהת אשר"י:

דף עא.

סוגיא דשייר קרקע חלק א' תד"ה אמר רב הונא

My son סוגיא חלקים of this ר' אליעזר מנחם נ"י worked with me on all

דף עא עמוד א] בד"ה אמר רב הונא כו' מאי קאמר רב הונא אף על גב דאמרי כו' א"כ מאי קאמר ואפי' לר' עקיבא כו' עכ"ל ק"ק בפשיטות ה"ל לאקשויי מאי קאמר רב הונא אף על גב כו' הא ודאי אי הוה ס"ל לרבנן דקונה ב' אילנות קנה קרקע משום דמוכר בעין יפה מכר טפי איצטריך ליה לאשמועינן בשייר שני אילנות דקונה קרקע ולא מכר בעין יפה וכן היא הקושיא בחידושי הרמב"ן ותירוץ הרמב"ן ויש ליישב דבריהם ודו"ק:

- 1) הקדמה
 - a) בור ודות is משייר and doesn't sell מוכר בית א
- 2) Second הקדמה

- a) מוכר בעין רעה מוכר because בור ודות a דרך to the מוכר is משייר also say the רבנן – it follows that מוכר doesn't need to be לוקח דרך from the לוקח
- b) מוכר בעין יפה מוכר because בור ודות a דרך to the מוכר isn't משייר says the ר' עקיבא – it follows that the מוכר does need to be לוקח דרך from the לוקח

3) Third הקדמה

- a) Similarly – because of the מחלוקת on whether מוכר בעין רעה or מוכר בעין יפה מוכר בית the משייר is a לוקח and בור ודות where a מוכר sells – מוכר
- i) For the רבנן the מוכר is also לבור ודות – משייר דרך – it follows that the לוקח needs to be לוקח דרך from the מוכר
- ii) For the ר' עקיבא the מוכר isn't לבור ודות – משייר דרך – it follows that the לוקח doesn't need to be לוקח דרך from the מוכר

4) Fourth הקדמה – בקיצור

רבנן	ר' עקיבא	
אין צריך מוכר ליקח דרך לבור ודות משום דמוכר בעין רעה מוכר	צריך מוכר ליקח דרך לבור ודות משום דמוכר בעין יפה מוכר	מכר בית ושייר בור ודות
צריך לוקח ליקח דרך לבור ודות משום דמוכר בעין רעה מוכר	אין צריך לוקח ליקח דרך לבור ודות משום דמוכר בעין יפה מוכר	מכר בור ודות

5) Fifth הקדמה

- a) If a לוקח is אילנות ג' קונה he's "קונה קרקע בהדי אילנות"

6) Sixth הקדמה

- a) If לוקח is אילנות ב' קונה
- i) מוכר בעין רעה מוכר because "קונה קרקע בהדי אילנות" isn't לוקח say that the רבנן
- ii) "קונה קרקע בהדי אילנות" is לוקח because "קונה קרקע בהדי אילנות" holds that ר' עקיבא says that רשב"ם מוכר בעין יפה מוכר
- iii) "קונה קרקע בהדי אילנות" isn't לוקח holds that ר' עקיבא says that ר"י

7) גמרא

- a) רב הונא
- i) מכר קרקע ושייר ב' אילנות לפניו יש לו קרקע
- ii) This דין applies for רבנן even though they hold that של הקונה שני אילנות בתוך חבירו לא קנה קרקע
- iii) And the דין applies for ר' עקיבא even though ר' עקיבא holds for מכר את הבית that ר' עקיבא holds for מכר בעין יפה מוכר and the מוכר needs to be לוקח דרך בור ודות

8) דף עא. on ד"ה אמר רב הונא at תוספות

- a) רשב"ם to קשיא
- i) Since רב הונא says his דין that מוכר שייר קרקע בהדי אילנות is a חידוש for רבנן – "הקונה שני אילנות בתוך של חבירו לא קנה קרקע בהדי אילנות" because they hold that

it's משמע that the דין of רב הונא would be no חידוש for רבנן had they agreed with the הקונה שני אילנות בתוך של חבירו קנה קרקע בהדי ר' עקיבא according to ר' עקיבא אילנות

- ii) So why is it that רב הונא says his דין is a חידוש for ר' עקיבא who according to the הקונה ב' אילנות קנה קרקע that רשב"ם in fact holds that

b) תירוץ

- i) the חידוש for רבנן is that רבנן are מחלק and hold that אילנות קנה קרקע but the הקונה ג' אילנות קנה קרקע – so it must be that – although רבנן hold for בור בור – קונה קרקע isn't אילנות – מוכר בעין רעה מוכר – their שיטה for אילנות has nothing to do with מוכר מוכר and instead is based on a rule that קרקע follows אילנות only where there are at least three אילנות – and that's why it's a חידוש for רבנן to hold that מוכר שייר קרקע בהדי ב' אילנות
- ii) but if רבנן weren't מחלק and had agreed with ר' עקיבא according to רשב"ם that a קונה whether he buys three אילנות or less than three אילנות – since אילנות don't hold מוכר בעין יפה מוכר for בור ודות it would have to be that the דין for רבנן is based on a rule that in all cases קרקע follows אילנות for the benefit of a מוכר שייר רב הונא that (חידוש) כל שכן and it's a לוקח on תוספות ד"ה לימא – the basis of the כל שכן – קרקע בהדי אילנות "מוכר מה שהוא רוצה מוכר ומה שהוא רוצה משייר אבל הלוקח אינו – עמוד ב' קונה מה שהוא רוצה אלא מה שהמוכר רוצה למכור לו"
- iii) While for ר' עקיבא who holds מוכר בעין יפה מוכר the reason why לוקח is קונה whether he buys three אילנות or less than three אילנות can be based on מוכר בעין יפה מוכר and that in all cases we decide in favor of the לוקח – so there is no כל שכן to support the דין of רב הונא in favor of the מוכר that מוכר שייר – and the דין of רב הונא is a חידוש for ר' עקיבא – קרקע בהדי אילנות

9) מהרש"א

a) קשיא

- i) could also have asked this קשיא – why does רב הונא say it's a חידוש that "אף על גב דאמור רבנן לוקח שקנה ב' אילנות לא קנה קרקע בהדי שיטה רבנן follow his חידוש of רב הונא when the חידוש for רבנן would have been greater if רבנן had agreed with ר' עקיבא that אילנות קנה קרקע because we'd assume that for רב הונא they agree with ר' עקיבא that מוכר בעין יפה מוכר and were in not for רב הונא we'd have said that מוכר isn't אילנות בהדי קרקע מוכר שייר
- ii) And תוספות could then have answered the same תירוץ that תוספות brings for its קשיא – namely that we wouldn't have assumed that רבנן agree with ר' עקיבא – מוכר בעין יפה מוכר and we'd instead have assumed that the דין for רבנן is based on a rule that in all cases קרקע follows אילנות for the benefit of a לוקח and it's a כל שכן (not a חידוש) that they agree with רב הונא that מוכר שייר קרקע בהדי אילנות

סוגיא דשייר קרקע חלק ב' רשב"ם ד"ה דאם איתא

[דף עא עמוד ב] בפרשב"ם בד"ה דאם איתא כו' אבל לוקח אילנות אין לומר כו' עכ"ל ל' עקיבא ודאי בלוקח ב' אילנות נמי קנה לפרשב"ם אבל לרבנן דבלוקח אילנות לא קנה קרקע איצטריך למימר הכי דלא שייך ביה דאם איתא כו' דעביד איניש דזבין כו' דאי הוה שייך ביה האי טעמא הוה קונה קרקע אף על גב דאית להו לרבנן בעין רעה מכר כמו לר"ע דשייר ליה קרקע מהאי טעמא אף על גב דאית ליה בעין יפה מכר ודו"ק:

- 1) רשב"ם - "עקור אילנך" – עמוד ב' at the beginning of דף עא: at גמרא
a) רב הונא to קשיא
i) Why would עקיבא ר' who holds in favor of לוקח that מוכר בעין יפה מוכר agree with הונא רב in favor of מוכר that אילנות בהדי קרקע שייך קרקע בהדי אילנות
b) רשב"ם according to תירוש
i) a מוכר who is משייר אילנות intends to be משייר the אילנות for "לצורך כל הימים" and to plant new אילנות once the initial אילנות are נתייבש
ii) and the מוכר realizes that – unless he's משייר קרקע – then when the initial אילנות are נתייבש the לוקח will tell him "עקור אילנך שקול וזיל" – and that's why we assume that the מוכר was משייר קרקע
iii) "אבל" – but a לוקח of אילנות possibly intends to buy the אילנות only for the פירות they produce until the אילן is נתייבש
2) מהרש"א
a) רשב"ם can't mean 'וכו' אבל for עקיבא ר' since עקיבא ר' according to רשב"ם holds הקונה ב' אילנות קנה קרקע
b) Instead רשב"ם says 'וכו' אבל רבנן who hold קרקע לא קונה קרקע and this is what רשב"ם means:
i) if we were סהדי that a לוקח of אילנות ב' is קונה the אילנות for "לצורך כל הימים" then רבנן would say קנה קרקע even though they hold מוכר בעין מוכר בור ודות for רעה מוכר
ii) the same as עקיבא ר' who based on "לצורך כל הימים" says מוכר ב' אילנות שייך מוכר בור ודות where מוכר בעין יפה מוכר otherwise holds עקיבא ר' קנה קרקע even though עקיבא ר' otherwise holds מוכר בעין יפה מוכר

סוגיא דשייר קרקע חלק ג' תד"ה לימא לי

תוס' בד"ה לימא ליה כו' ע"כ נראה לר"י כו' אבל גבי לוקח לא שייך למימר הכי מגו כו' עכ"ל ולענין דרך בור ודות הוה דינייהו איפכא משום עין יפה דמגו לא שייך התם וק"ל:

- 1) מוכר that מוכר ר' would agree in favor of רב הונא דף עא: at ר"י of שיטה
– מוכר בעין יפה מוכר holds ר' עקיבא even though מוכר שייך קרקע בהדי אילנות קונה קרקע בהדי אילנות isn't לוקח ב' אילנות ר"י says for עקיבא ר'
a) ר"י

- i) A מוכר who's משייר an אילן and a לוקח who's קונה an אילן both are קרקע for at least until the אילן is נתייבש because otherwise – since the אילן is מוכר – the בעל השדה would say "עקור אילנך שקול וזיל" even before the אילן is נתייבש
- ii) But the difference between a מוכר who's משייר and a לוקח who's קונה is that
- (1) For a מוכר who's קרקע משייר there's a מיגו that since he's קרקע to avoid an immediate טענה of עקור אילנך he's also משייר additional קרקע "גמרא אשרא – לזרוע סביב האילן וליטע אחר במקומו כשנתייבש" יש לו קרקע refers to as
- (2) But for a לוקח who buys אילנות there is no מיגו to support his having the additional קרקע because it's the מוכר who decides what he wants to sell and the לוקח can only buy what the מוכר wants to sell
- 2) מהרש"א
- a) שאלה
- i) Why for עקיבא ר' where בור ודות is the reverse true: we favor the לוקח בור ודות and say he doesn't have to pay for the דרך – and we don't favor the מוכר who's בור ודות and say he needs pay for a דרך
- b) תשובה
- i) "עקור בורך" that טענה of לוקח has no potential בארעא מוכרשי and בור ודות would make us assume that the מוכר must have intended to make a שיור and that's why עקיבא ר' follows his general שיטה in favor of לוקח that מוכר בעין יפה מוכר

סוגיא דשייר קרקע חלק ד' בא"ד ולעיל משמע

בא"ד ולעיל משמע דאי לאו דרב הונא כו' אפי' לרבנן כדמסיק דאי נפיל הדר כו' עכ"ל פי' דלפום סברא דהשתא דאיצטריך ליה לר' ע' וכן לפי המסקנא דלקמן דר"ש לדבריהם דרבנן קא"ל איכא למימר נמי הכי דעיקר מלתא דרב הונא לר' ע' איצטריך ולא לרבנן אלא דלמאי דבעי למימר לקמן דרב הונא דוקא לרבנן ונ"מ דאי נפיל כו' קשיא להו שפיר ודו"ק:

- 1) First הקדמה
- a) מוכר בור ודות is משייר and isn't מוכר בית
- 2) Second הקדמה
- a) מוכר בעין רעה מוכר because דרך לבור ודות the משייר is also מוכר hold that רבנן
- b) מוכר בעין יפה מוכר because דרך לבור ודות the משייר isn't מוכר ר' עקיבא holds that
- 3) Third הקדמה
- a) At the beginning of the סוגיא at דף עא. the גמרא assumes that ר' עקיבא agrees with חידוש in favor of מוכר that a מוכר is אילנות בהדי אילנות – and that this is a מוכר because מוכר ר' עקיבא holds in favor of a לוקח that a מוכר בור ודות isn't משייר מוכר בית ושייר בור ודות and the לוקח can only buy what the מוכר wants to sell

- b) it follows that it's more מסתבר that a מוכר is אילנות בהדי אילנות than that a מוכר is משייר דרך בהדי בור ודות
- 4) Fourth הקדמה – at the end of דף עא: at the end of 'ב' עמוד the גמרא says that רב הונא said his דין only for רבנן who hold מוכר בעין רעה מוכר and the חידוש of רב הונא is that רבנן go so far as to say that because מוכר בעין רעה מוכר the דין is that נפלי הדר שתיל להו – the משמעות of כי נפלי הדר שתיל להו isn't relevant at this point
- 5) Fifth הקדמה – at the end of the סוגיא at דף עב: the גמרא is מסיק that רב הונא said his דין also for ר' עקיבא
- 6) מהרש"א as explained by תוספות
- a) קשיא
- i) Since רבנן hold that a מוכר is שייר even for בור ודות it ought to be a שכן כל כי נפלי הדר שתיל להו even to the extent of מוכר is אילנות בהדי אילנות
- ii) So why is the דין of רב הונא a חידוש for רבנן
- b) Possible תירוץ to the קשיא of תוספות
- i) In fact the חידוש of רב הונא is בעיקר to עקיבא – ר' עקיבא prior to this point in the סוגיא said that the דין of רב הונא applies also to ר' עקיבא and is a חידוש for ר' עקיבא
- ii) And besides at the end of the סוגיא on דף עב: the גמרא is מסיק that רב הונא agrees with ר' עקיבא
- c) תירוץ פירכא to the possible
- i) In fact the קשיא of תוספות applies at the "אי נפלי הדר שתיל להו" point in the סוגיא at the end of 'ב' עמוד on דף עא where the גמרא says that רב הונא taught his דין only for רבנן

סוגיא דשייר קרקע חלק ה' תד"ה מדנפשייהו ובא"ד דהשתא

בד"ה מדנפשייהו כו' דא"כ מגופא דמתני' תיפשוט דר"ש דלא כו' עכ"ל ר"ל דלפום הסברא דפריך לקמן לר"ע משום כיון דמוכר בעין יפה מוכר אית לן למימר במקדיש דהוי עין יפה כמו במתנה תפשוט ליה הכי ממתני' דע"כ דלר"ע כיון דמוכר בעין יפה מוכר הוי במקדיש עין יפה כמו במתנה דנתן את כולן ור"ש לא ס"ל הכי וק"ל:

בא"ד והשתא לפי' זה כו' ותימה דמשמע דאי לאו מלתא דרב הונא ה"א מוכר כו' אין לו קרקע כו' אף על גב דכשמכר אילן לא מכר כו' עכ"ל ק"ק דתקשי להו הכי למאי דמשני ר"ש דאמר כו' ע דאמר דשייר שני אילנות לפניו אין לו קרקע אלא מכר הקרקע אף על גב דכשמכר אילן לא מכר קרקע הצריכה לאילן ויש ליישב ודו"ק:

- 1) First הקדמה – דף עא. at משנה –
- לכולי עלמא במתנה "נותן את כולה"
- לכולי עלמא "במכר לא נותן את כולה"
- בהקדש לר' שמעון "לא מקדיש את כולה"

דף עב.

סוגיא דשייר קרקע חלק ו' תד"ה מדמוכר ובא"ד אבל

[דף עב עמוד א] בד"ה מדמוכר בעין כו' אדקשיא לך מזר"ש לרב הונא תקשי לך דר"ש אדר"ש כו' עכ"ל אף על גב דבלאו רב הונא ה"א דאי נפלי לא הדר שתיל לה מ"מ בלאו רב הונא פשיטא לך לזרוע תחתיה דמשייר לעצמו וא"כ לא יונקין משדה הקדש הן וק"ל: בא"ד אבל אי אמרת דאי נפלי לא הדר שתיל להו אף על גב דר"ש כו' עכ"ל ולפ"ז צ"ל הא דפריך לעיל מזר"ש דאמר מה טעם הואיל כו' לרב הונא דהוה ידע שפיר דאתא רב הונא לאשמועינן דאי נפל הדר כו' כפרשב"ם ולא כמ"ש התוס' מדמסיק בתר הכי דאי נפל הדר כו' משמע דעד השתא כו' היינו לזרוע תחת האילן כו' ודו"ק:

1) הקדמה First

- a) At the top of the Gemara at first assumed that רב הונא says "even for מוכר בעין יפה מוכר ר' עקיבא" –
- b) At the top of the Gemara asked that שמעון ר' who says that a מקדיש isn't יונק (and as a result the חרוב וסדן become הקדש because they're יונק (משדה הקדש) doesn't agree with רב הונא
- c) the Gemara answered that רב הונא didn't say his דין for עקיבא ר' because עקיבא ר' holds that because מוכר בעין יפה מוכר and שמעון ר' agrees with ר' – and that רב הונא said only for רבנן who hold that מוכר בעין יפה מוכר
- d) at the end of the Gemara asked that for רבנן it's a פשיטות בהדי that שמעון ר' answered that רב הונא teaches the רבותא that "אי נפלי הדר שתיל להו" –

2) Second הקדמה

- a) holds that already in the Gemara assumed that רב הונא said his דין also for עקיבא ר' (ר' עקיבא ר' the Gemara assumed that means דאי נפלי הדר שתיל but until the Gemara assumed that the חידוש of רב הונא was that ר' עקיבא ר' agreed with רב הונא even though עקיבא ר' says מוכר בעין יפה מוכר
- b) רב הונא was initially held that the שמעון ר' of שיוור קרקע – and that it's only in the מסקנא that the Gemara adds the חידוש that because of the שיוור there is also the דין that לכו נפלי הדר שתיל להו

3) דף עב. at פדיל' on ברייתא

- a) because "הקדיש ג' אילנות בזה אחר זה לא הקדיש קרקע"

4) דף עב. at גמרא

- a) The Gemara on ברייתא of תנא – and שמעון ר' agrees with רבנן that מוכר מקדיש a and extends their דין to apply also to a מוכר
- b) of the מקשן as understood by רשב"ם
 - i) This מהלך is מפרך the תירוץ of the Gemara at דף עא: that שמעון ר' agrees with ר' מוכר בעין יפה מוכר that עקיבא

- c) מקשן to the קשיא – גמרא of the המשך
- i) "ואלא קשיא [הא דאמר ר' שמעון] הואיל ויונקין משדה הקדש"
- 5) רשב"ם for תוספות as explained by "ואלא קשיא" of ביאור – רשב"ם
- i) "אדקשיא לך מר' שמעון לרב הונא"
- ii) Why don't you ask a סתירה for שמעון ר' himself without referring to רב הונא – on the one hand שמעון ר' agrees with רבנן that מקדיש רעה מקדיש in the ברייתא and on the other hand he holds even for הקדש that לא מקדיש ג' אילנות זה אחר זה לא הקדיש קרקע פד"י where he says presumably because he agrees with ר' עקיבא that מוכר בעין יפה מוכר and that this applies also for מקדיש
- 6) ד"ה מדמוכר at מהרש"א
- a) קשיא
- i) Why doesn't the מקשן explain that he needs to refer to רב הונא to teach that רבנן go so far with מוכר as to say מוכר בעין רעה מוכר and it's only because the מוכר is שייר this major בעלות that it's a קשיא why שמעון ר' says חרוב וסדן ינקי משדה הקדש are
- b) תירוץ
- i) For the מקשן to ask his סתירה to שמעון ר' it's enough that we know that רבנן hold for מכר that the מוכר is לעצמו קרקע מוכר to be מוכר בעין רעה מוכר – because even this lesser level of שייר is enough to ask why שמעון ר' says that חרוב וסדן are יונקין משדה הקדש
- 7) "ואלא קשיא" of ביאור on the רשב"א of שיטה – תוספות
- a) The קשיא of the "מקשן" and the קשיא of "ואלא קשיא" are in fact one קשיא on the רב הונא סתירה from שמעון ר' to שמעון ר' – because the סתירה applies only because רב הונא holds that שייר קרקע שייר אילנות to the extent that "דכי נפלי הדר שתיל להו"
- b) Because if the דין were לא הדר שתיל להו we could have said that
- i) גמרא as the שמעון ר' and ר' עקיבא both שייר אילנות שייר קרקע רב הונא said assumed at the beginning of the סוגיא
- ii) שמעון ר' agrees with רבנן that "מוכר בעין רעה מוכר" and says the same דין applies to מקדיש – this explains why he says in ברייתא דפד"י that הקדיש ג' אילנות לא הקדיש את הקרקע
- iii) the reason that שמעון ר' says חרוב וסדן יונקין משדה הקדש is based on a special סברא of רשב"א that applies only to a שייר אילן by a מקדיש and only if the דין is סברא of this פרטים for תוספות in רשב"א – כי נפלי לא הדר שתיל להו
- 8) בא"ד אבל at מהרש"א
- a) קשיא
- i) The גמרא mentions הדר שתיל להו only in the מסקנא at the end ב' עמוד on כי – and yet the גמרא in the אמינא (when the גמרא still assumed that דף עא:

יונקין are הרוב וסדן that ר' שמעון of שיטה asked that the (נפלי לא הדר שתיל להו רב הונא is a קשיא to משדה הקדש

b) תירוצ

- i) Must be that רשב"א agrees with רשב"ם that the גמרא even in the אמינא הוה understood that רב הונא says קרקע שייר אילנות also for the purpose of

דף עב:

רשב"ם ד"ה שהוא שדה

[דף עב עמוד ב] בפרשב"ם בד"ה שהוא שדה כו' הוא לו שדה אחוזה ויחזור לו ביובל אבל הקדישה ואח"כ מת אביו ס"ל כו' עכ"ל וזה החילוק יש בין שדה מקנה לשדה אחוזה כו' ששדה מקנה חוזרת לבעלים ביובל ואינה מתחלקת לכהנים אבל שדה אחוזה מתחלקת ביובל לכהנים וכפרש"י בחומש אבל מה שפרשב"ם לחלק בין שדה מקנה לשדה אחוזה לענין פדיון דלשדה אחוזה דמיו קצובין בית זרע גו' ולשדה מקנה פודין בשוה רש"י בחומש לא פירש כן ופלוגתא היא במסכת ערכין בפרק יש בערכין ע"ש:

הדרך עלך המוכר את הבית